Programme : Acharya (MA)

Programme Outcomes		
Programme name	**Programme Code**	**Programme Outcomes**
Acharya	**A**	• स्वशास्त्रे गहनविषयप्रतिपादनसामर्थ्यम्। • स्वशास्त्रे शास्त्रीयचिन्तनसामर्थ्यम् । • स्वशास्त्रे शास्त्रान्तरे च सिद्धान्तसाम्यवैषम्यावगमनसामर्थ्यम् । • स्वशास्त्रे अनुसन्धानप्रेरणाप्राप्तिः । • शास्त्रेषु अन्तस्सम्बद्धविषयाणां विषयवैविध्यस्य च अध्ययने सामर्थ्यम् । • भारतीयज्ञानविज्ञानशास्त्रपरम्परासंरक्षणे तत्परता ।
Programme Specific Name	**Programme Specific Code**	**Programme Specific Outcomes**
Acharya in Vyakarana	**A-VYA**	• व्याकरणशास्त्रसिद्धान्तानां समग्रम् अध्ययनम्। • व्याकरणशास्त्रसिद्धान्तानां समर्थकयुक्तीनां परिपूर्णम् अध्ययनम्। • व्याकरणशास्त्रसिद्धान्तविरोधिपक्षाणाम् अन्वेषणम्। • व्याकरणशास्त्रसिद्धान्तविरोधिपक्षाणां मूलतः अध्ययनेन तेषां बलपरीक्षा। • व्याकरणशास्त्रसिद्धान्तमूलान्वेषणं, तत्र सम्भवतां सन्देहानां निरासः । • व्याकरणशास्त्रसिद्धान्तमूलेषु यौक्तिकत्वचिन्तनम्। • व्याकरणशास्त्रसिद्धान्तमूलानां परसिद्धान्तमूलानां च विवेचनपूर्वकं समीक्षणम्।

1st Semester		
Course Code	Title of the Course	Course Outcomes
A-VYA 101	लघुशब्देन्दुशेखरः (संज्ञाप्रकरणात् अच्सन्धौ “न पदान्त………o”सूत्रं यावत्)	• अस्य पाठ्यांशस्य अध्ययनानन्तरं छात्रः सिद्धान्तकौमुदीग्रन्थे व्याख्यातानां पाणिनीयसूत्राणामाशयमवगच्छति। • संज्ञाप्रकरणात् अच्सन्धौ “न पदान्त…..o”सूत्रं यावत् मनोरमायां यद्व्याख्यानमस्ति ततोऽग्रे भाष्यानुगुणं प्रतिसूत्रं नागेशोक्तदिशा सिद्धान्तज्ञानं छात्रः सम्पादयति।
A-VYA 102	महाभाष्यम्(1,2,3 आह्निकानि)	तत्राद्यस्य आह्निकत्रयस्य अध्यनेन – • व्याकरणाध्ययनप्रयोजनानि, शब्दतत्वस्य ज्ञानम् भवति। • शब्दशास्त्रज्ञानमन्तरा वेदार्थज्ञानासम्भव इत्यादिरीत्या शब्दशास्त्रस्य महत्त्वम्, प्रत्याहारसूत्रप्रयोजनं ज्ञातुं शक्नुवन्ति। • मङ्गलादिविषयकज्ञानं भवति । • वृद्धिसूत्रभाष्यम्, ‘इकोगुणवृद्धी’ इतिसूत्रस्य भाष्यरीत्या सम्यक् अध्ययनं कर्तुं प्रभवन्ति।
A-VYA 103	वैयाकरणभूषणसारः (धात्वर्थसुबर्थप्रकरणे)	• धात्वर्थसुबर्थप्रकरणयोरध्ययनेन छात्राः धात्वर्थसुबर्थविषये नैयायिक-मीमांसकादीनां मतानि ज्ञात्वा तद्विषये वैयाकरणानां कः सिद्धान्तः इति कौणअडभट्टमतरीत्या ज्ञातुं शक्ता भविष्यन्ति । • मुख्यतया वादग्रन्थाध्ययने अवगमने च तेषां योग्यताऽभिवर्धते। शास्त्रान्तरवादग्रन्थानपि ते अधिगन्तुं प्रभविष्यन्ति ।
A-VYA 104	परिभाषेन्दुशेखरः(1 तः 49 परिभाषाः)	• अस्य पाठ्यांशस्य अध्ययनानन्तरं छात्रः व्याकरणशास्त्रे आगतानां परिभाषाणामाशयमवगच्छति। • तत्र विशिष्य परिभाषाज्ञापनप्रकारं, परिभाषाणां विषये पूर्वाचार्याणां सीरदेवव्याडिकैयटादीनां मतमतान्तरसमा-लोचनपूर्वकं भाष्यसम्मतं सिद्धान्तज्ञानं नागेशोक्तरीत्या प्राप्स्यति ।
A-VYA 105	Soft Core	

2nd Semester		
Course Code	**Title of the Course**	**Course Outcomes**
A-VYA 201	लघुशब्देन्दुशेखरः (‘अदर्शनं लोपः’ इति सूत्रादारभ्यस्वादिसन्धिप्रकरणान्तम्)	• अस्य पाठ्यांशस्य अध्ययनानन्तरं छात्रः सिद्धान्तकौमुदीग्रन्थे व्याख्यातानां पाणिनीयसूत्राणामाशयमवगच्छति। • अच्सन्धौ ‘अदर्शनं लोपः’ इति सूत्रादारभ्य स्वादिसन्धिप्रकरणान्तम् यावत् मनोरमायां यद्व्याख्यानमस्ति ततोऽग्रे भाष्यानुगुणं प्रतिसूत्रं नागेशोक्तरीत्या सिद्धान्तज्ञानं छात्रः सम्पादयति।
A-VYA 202	महाभाष्यम् (4,5,6 आह्निकानि)	• महाभाष्यस् 4-5-6 आह्निकानाम् अध्ययनेन अत्र व्याख्यातसूत्राणां सैद्धान्तिकं ज्ञानं प्राप्स्यति। • सूत्रेषु प्रसङ्गादागतान् लौकिकन्यायान् आश्रित्य कथं वा सिद्धान्तसिद्धिः सङ्गतिर्वा इति ज्ञातुं प्रभविष्यन्ति।
A-VYA 203	वैयाकरणभूषणसारः (नामार्थ-समासशक्ति-शक्ति-निपातार्थ-नञर्थ-स्फोटप्रकरणानि)	• नामार्थ-शक्ति-समासशक्ति-निपातार्थ-नञर्थ-स्फोटप्रकरणानामध्ययनेन छात्रा एषु विषयेषु नैयायिक-मीमांसकादीनां मतानि ज्ञात्वा तद्विषये वैयाकरणानां कः सिद्धान्तः इति कौण्डभट्टोक्तदिशा ज्ञातुं शक्ता भविष्यन्ति। • मुख्यतया वादग्रन्थाध्ययने अवगमने च तेषां योग्यताऽभिवर्धते। • शास्त्रान्तरवादग्रन्थानपि ते अधिगन्तुं प्रभविष्यन्ति।
A-VYA 204	परिभाषेन्दुशेखरः (असिद्धपरिभाषातः उपपदविभक्तेः कारकविभक्ति......० इति 103 परिभाषा पर्यन्तम्)	• अस्य पाठ्यांशस्य अध्ययनानन्तरं छात्रः व्याकरणशास्त्रे आगतानां परिभाषाणामाशयमवगच्छति। • तत्र विशिष्य परिभाषाज्ञापनप्रकारं परिभाषाणां विषये , पूर्वाचार्याणां सीरदेवव्याडिकैयटादीनां मतमतान्तरसमा-लोचनपूर्वकं भाष्यसम्मतं सिद्धान्तज्ञानं प्राप्स्यति।
A-VYA 205	Soft Core	

3rd Semester		
Course Code	Title of the Course	Course Outcomes
A-VYA 301	लघुशब्देन्दुशेखरः (अजन्तपुंल्लिङ्ग-स्त्रीलिङ्ग-नपुंसकलिङ्गप्रकरणानि)	• अस्य पाठ्यांशस्य अध्ययनानन्तरं छात्रः सिद्धान्तकौमुदीग्रन्थे व्याख्यातानां पाणिनीयसूत्राणामाशयमवगच्छति। • अजन्तपुल्लिङ्ग-स्त्रीलिङ्ग-नपुंसकलिङ्ग-प्रकरणस्थसूत्राणां मनोरमायां यद्व्याख्यानमस्ति ततोऽग्रे भाष्यानुगुणं नागेशमतरीत्या प्रतिसूत्रं सिद्धान्तज्ञानं छात्रः सम्पादयति।
A-VYA 302	महाभाष्यम् (7,8,9 आह्निकानि)	• महाभाष्ये इति 9-8-7आह्निकत्रये “इग्यणः सम्प्रसारणम्” इति सूत्रमारभ्य ‘एङ् प्राचां देशे’ इतिसूत्रस्य भाष्यं यावत् इत्येवमादयो विषया अन्तर्भवन्ति। • एतादृशा अध्ययनेनेमे विषयाः इतोऽपि स्फुटतया ज्ञायेरन्।
A-VYA 303	वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्) न्यायसिद्धान्तमुक्तावली (शब्दखण्डः)	• व्याकरणशास्त्रग्रन्थे दार्शनिकग्रन्थानां परिचयः अनेन सेत्स्यति। यतः वाक्यपदीयं दर्शनविधायां मुख्यं स्थानं भजते। • तस्य ब्रह्मकाण्डस्य अध्ययनेन छात्राणां व्याकरणदर्शनस्य परिचयो भविष्यति। • भर्तृहरिणा भाष्यस्यैव विषयाः सरलतया अत्र व्याख्याताः अतः भाष्यस्थविषयाणां अनायासेन अवगमः भविष्यति। • अनेन सहैव न्यायशास्त्रे न्यायसिद्धान्तमुक्तावल्याः शब्दखण्डस्य अध्ययनेन तत्र उपवर्णितानां शक्ति-लक्षणा-व्यञ्जनाव्यापाराणाम्, आसत्ति-योग्यता-आकाङ्क्षा-तात्पर्यादीनां च सम्यक् अवगमनं जायते। • शास्त्रान्तरशैल्या ज्ञानञ्च भविष्यति।
A-VYA 304	वैयाकरणसिद्धान्तलघुमञ्जूषा (सुबर्थनिर्णये प्रथमातः तृतीयाविभक्तिपर्यन्तम्)	• लघुमञ्जूषायां सुबर्थविचारस्य अध्ययनेन छात्राः विभक्त्यर्थसम्बद्धविषयेषु कैयटदीक्षितादिप्राचीनवैयाकरणैः सह नैयायिकमीमांसकादीनां मतानि ज्ञात्वा तद्विषये वैयाकरणानां कः सिद्धान्तः इति नागेशोक्तरीत्या ज्ञातुं शक्ता भविष्यन्ति। • मुख्यतया वादग्रन्थाध्ययने अवगमने च तेषां योग्यताऽभिवर्धते। • शास्त्रान्तरवादग्रन्थानपि ते अधिगन्तुं प्रभविष्यन्ति।
A-VYA 305	Soft Core	

4th Semester		
Course Code	**Title of the Course**	**Course Outcomes**
A-VYA 401	लघुशब्देन्दुशेखरः (स्त्रीप्रत्यय-अव्ययीभावप्रकरणे)	• लघुशब्देन्दुशेखरे अस्य पाठ्यांशस्य अध्ययनानन्तरं छात्रः सिद्धान्तकौमुदीग्रन्थे व्याख्यातानां पाणिनीयसूत्राणामाशयं सम्यगवगच्छति। • स्त्रीप्रत्यय-अव्ययीभाव-प्रकरणस्थसूत्राणां मनोरमायां यद्व्याख्यानमस्ति ततोऽग्रे भाष्यानुगुणं प्रतिसूत्रं नागेशमतरीत्या सिद्धान्तज्ञानं छात्रः सम्पादयति।
A-VYA 402	लघुशब्देन्दुशेखरः (कारकप्रकरणम्)	• लघुशब्देन्दुशेखरे अस्य पाठ्यांशस्य अध्ययनानन्तरं छात्रः सिद्धान्तकौमुदीग्रन्थे व्याख्यातानां पाणिनीयसूत्राणामाशयं सम्यगवगच्छति। • कारकप्रकरणस्थसूत्राणां मनोरमायां यद्व्याख्यानमस्ति ततोऽग्रे भाष्यानुगुणं नागेशप्रतिपादनसरण्या प्रतिसूत्रं सिद्धान्तज्ञानं छात्रः सम्पादयति।
A-VYA 403	वैयाकरणसिद्धान्तलघुमञ्जूषा (शक्ति-लक्षणा-व्यञ्जनाप्रकरणानि)	• वैयाकरणसिद्धान्तलघुमञ्जूषादिशा व्याकरणशास्त्रे पद-वाक्यादिषु शक्तिः इत्याख्या वृत्तिः कथं भवति, शाब्दबोधप्रकारः कः इति विषये, लक्षणावृत्तिः व्यञ्जनावृत्तिश्च कथं सम्भवति, शाब्दबोधश्च कथं भवति इति विषये छात्रः सम्यगवगमिष्यति। • अनेन सह इतरशास्त्रदृष्ट्या शक्तिलक्षणाव्यञ्जनादिव्यापाराणामपि ज्ञानं प्राप्तं भवति।
A-VYA 404	वैयाकरणसिद्धान्तलघुमञ्जूषा (सुबर्थनिर्णये चतुर्थीतः सप्तमीविभक्तिपर्यन्तम्)	• लघुमञ्जूषायां सुबर्थविचारस्य अध्ययनेन छात्राः विभक्त्यर्थसम्बद्धविषयेषु कैयटदीक्षितादिप्राचीनवैयाकरणैः सह नैयायिकमीमांसकादीनां मतानि ज्ञात्वा तद्विषये वैयाकरणानां कः सिद्धान्तः इति ज्ञातुं शक्ता भविष्यन्ति। • मुख्यतया वादग्रन्थाध्ययने अवगमने च तेषां योग्यताऽभिवर्धते। • शास्त्रान्तरवादग्रन्थानपि ते अधिगन्तुं प्रभविष्यन्ति।
A-VYA 405	Soft Core	